Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 164. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го СЕРПНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 28, 1956. No. 164. VOL. LXIII.

РЕСПУБЛІКАНЦІ Й ДЕМОКРАТИ ПОЧИНАЮТЬ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ

НІКСОН ВИЇДЕ ДО ВАШИНГТОНУ, ЯК СТАН ЗДОРОВ'Я БАТЬКА НА ЦЕ ДОЗВОЛИТЬ; СТІВЕНСОН І КІФОВЕР ВІДВІДУЮТЬ ДЕМОКРАТИЧНІ ГОЛОВНІШІ ПАРТІЙНІ ЦЕНТРИ

Лос Анджелес, Каліф. — Республіканський кандидат на віце-президента — Ричард М. Ніксон на зборах каліфорнійських партійних провідників заповів, що починаючи з 17-го вересня вестиме більш дефензивну і більш поміркованy виборчу кампанію в порівнянні з 1952 роком, бо республіканці говоритимуть про конструктивні проблеми, вказуючи на свої осяги в ділянках внутрішньої і закордонної політики. Ніксон буде нести весь тягар виборчої кампанії, а президент Айзенгавер візьме участь в кількох виборчих вічах, не зогляду на стан здоров'я, тільки тому, що його високе становище не дозволяє йому вести ширшу партійну виборчу кампанію. Головним завданням виборчої кампанії Ніксона й Айзенгавера буде те, щоб допомогти тим республіканським кандидатам, які стараються про перевибір або які кандидують на становище в Конґресі по раз перший. Ніксон заявив, що стан здоров'я його батька поправляється і він планує виїхати до Вашингтону, де буде нараджуватися в справі ведення виборчої кампанії. Адлей Е. Стівенсон і сенатор Естес Кіфовер вибираються в понеділок 27-го серпня в подорож по цілій країні, щоб стрінутися з партійними провідниками в головніших центрах. Стівенсон відбув нараду з Кіфовером про пляни виборчої кампанії і заявив, що республіканська виборча плятформа з 1956 року — це „рідка збірка недотримання виборчих обіцянок із 1952 року". Демократичний кандидат на президента твердив, що і тепер республіканці обіцяють здійснити те, чого не хотіли здійснити під час свого чотирьохрічного урядування. „Республіканська партія — це партія — яка нічого не робить, а Демократична партія — це партія, яка завжди дивиться вперед і бачить там великі завдання, які треба здійснити" Це твердження Стівенсона основане на 25-сторінковій брошурі, в якій Демократичний Крайовий Комітет порівнює плятформи обох партій в важніших проблемах закордонної і внутрішньої політики. На основі цього порівняння Стівенсон і кандидат на віце-президента сенатор Кіфовер на районових виборчих демократичних зборах інформуватимуть своїх прихильників, як треба буде вести виборчу кампанію, щоб перемогти республіканців.

Стівенсон заявив, що деколи виборці мусять чекати кілька років, щоб переконатися, чи урядова партія здійснила свої виборчі обіцянки, але цим разом вже тепер видко, що республіканці зробили завжди протилежне до того, що обіцяли виборцям здійснити в фармерській програмі, в поширенні мінімальної заробітної платні на дальші категорії робітників і в збільшенні тієї платні, в справі добробуту малих підприємців, в здійснювані протитрестового закону, в ділянці опіки над шкільництвом, народним здоров'ям, і добродійністю, в справі поліпшення іміграційних законів, боротьбі проти корупції в урядових федеральних працівників та в справі надання прав стейтів Алясці і Гаваям. В усіх цих справах республіканці дуже багато обіцяли в 1952 році, твердять демократи, але малощо з того здійснили. Демократи обіцяють, що як тільки прийдуть до влади, то будуть старатися негайно здійснити все те, що обіцяють виборцям.

Голл бачить небезпеку в самозадоволенні республіканців

Сан Франсіско, Каліф. — Голова Республіканського Крайового Комітету Лінонард В. Голл заявив на пресовій конференції, що вірить в виборчу перемогу своєї партії, і тільки надмірне самозадоволення партійних працівників могло б зменшити його віру в перемогу. Голл заповів, що республіканці офіційно почнуть виборчу кампанію 15-го вересня. Президент Айзенгавер не вестиме такої виборчої кампанії, як 1952 року, — казав Голл· Коли ж журналісти пригадали Голлові слова Президента про „енергійну й завзяту" виборчу кампанію, то Голл сказав, що, згідно з його переконанням, „кожний повітовий партійний провідник вестиме завзяту виборчу кампанію, щоб здобути якнайбільше голосів". Журналісти пригадували завеликий оптимізм республіканців в 1948 році, але Голл заявив на це, що не бажає собі цього, бо „самозадоволення — це наш найбільший ворог". В 1948 році виборці були переконані, що переможуть і тому не голосували. Голл казав, що республіканці прикладають велику вагу до вибрання сенаторів в стейт. Ню Йорк, Ореґон і Вашингтон, де досі ті становища займали демократичні сенатори Герберт Г. Лімен, Вейн Морс і Воррен Дж. Маґнусон. Голл передбачає, що республіканці здобудуть перемогу в південних стейтах Вірджінія, Теннесі, Флориді і Тексас.

В АМЕРИЦІ

● **Республіканці** так щиро перейнялися програмою миру, що на своїй конвенції викинули з лірычної пісні „Александер'с Регтайм Тайме", відспіваної Л. Норман, слово „війна".

● **Під час торнадо**, що відвідало стейт Іллиной, знищено два містечка Тінлі Парк та Муні. Убитих при цьому не було, а число поранених, ще не встановлено. В Муні буревій підніс на 30 стіп угору вагу, на якій стояло тягарове авто. На щастя, шофер цього авта не був ушкоджений.

● **Делеґат на Республіканську конвенцію** зі стейту Теннесі Гай Гарвуд закладається на 5,000 долярів, що Айзенгавер в доброму здоров'і проживе чотири роки свого урядування в Білому Домі. Він зложив в банку в Мілані, Теннесі, 5,000 долярів, які виграє той, хто твердить протилежне.

● **На ліцитації**, урядженій на господарській виставці в Седалії, Мо., продано за 620 долярів 31-фунтову шинку, що її привезла з Каліфорнії пані Мері Бурґер Кейл.

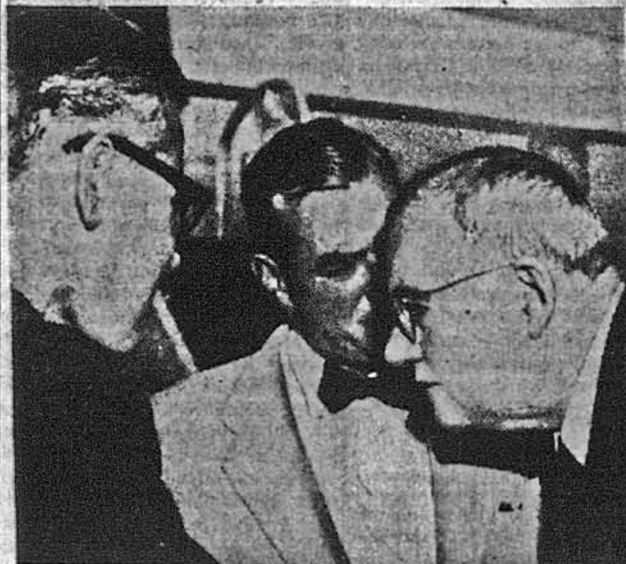
● **Президент Айзенгавер** навів у своїй промові в Сан Франсіско такий вислів проповідника Генрі Ворд Бічера, який жив сто років тому: „Кожне завтра має дві ручки. Ми можемо вхопити його за ручку надії й віри, або за ручку турботи".

● **Шеф штабу** американської армії генерал Максвелл Д. Тейлор 27-го і 28-го серпня відвідає столицю Канади Оттаву, де відбуде нараду з тамошніми військовиками.

● **Комісар** нюйоркської поліції Стівен П. Кенеді заявив, що в атомовій добі також потрібна буде поліція для втримування порядку. Кенеді домагається 370,000 долярів на побудову нової стайні для поліційних коней.

● **Віцепрезидент Ричард М. Ніксон** писав свою номінаційну промову в літаку, яким летів від хворого батька в Лос Анджелесі до Сан Франсіско. Стан здоров'я 77-річного Ніксонового батька покращав, і його син Ричард міг відлетіти на конвенцію.

ДОЛЛЕС ВПЕВНЕНИЙ В УСПІХ

Державний секретар Джан Фостер Доллес, вернувшись до Вашингтону з конференції в справі Суезу в Лондоні, висловив свою надію в успішне полагодження Суезької кризи. На фото: Доллес конферує з державним підсекретарем Робертом Гувером, Мол., і з своїм асист. Карлом В. МекКардлі.

Президент продовжив вакації в Каліфорнії

Пібел Біч, Каліфорнія. — Президент Айзенгавер задумував залишитися на відпочинок в Каліфорнії після закінчення Республіканської Номінаційної Конвенції на „три-чотири" дні, але тепер змінив свою думку і залишиться до вівтірка або й середи, як про це повідомляє його пресовий секретар Дж. С. Гаґерті. Айзенгавер грав в гольфа, а в неділю разом із дружиною був на Богослуженні в Пресвітеріянській Церкві в Кармелі та відвідав Католицьку Місію в тій місцевості, яку заснували еспанці ще в 18 столітті в 1770 році. Президента вітали 36 черниць, щиро оплескуючи його приїзд. Айзенгавер поданням руки привітався з кожною черницею, які йому побажали здоров'я. Парох тієї місії о. Майкел Д. О'Коннелл дав Президентові й його дружині медалики на пам'ятку тієї візи. В Пресвітеріянській Церкві о. Джозеф М. Ювінґ закликав вірних молитися за здоров'я Президента, потрібне для його провідної ролі.

Бенсон за „неполітичну" допомогу фармерам

Герші, Па. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон промовляв на річному фестивалі Пенсилвенійського Стейтового Товариства для Плекання Домашньої Птиці і заявив, що „американське рільництво не є ані республіканське ані демократичне", і тому фармерську кризу не можна розв'язувати „з політичного пункту однієї партії". Секретар рільництва заявив, що вдоволений із того, що фармерська програма буде виборчою проблемою під час цьогорічної кампанії, бо це дасть краще зрозуміння цієї проблеми. Фармерські проблеми, казав Бенсон, не можна розв'язувати при допомозі „політичних маневрів", тільки на основі докладного її вивчення. Важна проблема, — це те, чи американське фармерство має залишитися вільним підприємством, чи бути під контролею уряду, який має допомагати фармерству в його існуванні. „Коли існують субсидії, то конечна є й федеральна контроля", — казав Бенсон.

Провід АФП-КІО обмірковує справу підтримки для кандидатури Стівенсона

Форест Парк, Па. — Тут почалися квартальні збори проводу об'єднаних Американської Федерації Праці (АФП) і Конґресу Індустріяльних Організацій (КІО). Головною темою нарад має бути справа підтримки згаданих об'єднаних спілок для А. Стівенсона, як кандидата Демократичної партії на президента ЗДА. Більшість членів 28-членного головного проводу АФП-КІО індивідуально є прихильниками Стівенсона, але немає багато даних на те, щоб вони вирішили підтримувати Стівенсона колективно і щоб доручили підтримувати його теж і своєму членству. Президент АФП-КІО Джордж Міні заступає думку, щоб згадані робітничі спілки не підтримували офіційно ні одного, ні другого кандидата і щоб члени об'єднаних спілок мали свободу голосувати за республіканським чи за демократичним кандидатом. В політичних колах сподіваються, що провід АФП-КІО справи підтримки для Стівенсона не вирішить, але залишиться її для вирішення ширшій раді або й навіть надзвичайній конвенції.

Т. Ступницький здобув чашу УНСоюзу в тенісових змаганнях на Союзівці

Союзівка, Керґонксон, Н.Й. — В днях 25 і 26 серпня ц. р., відбулись тут при численній участі змагунів тенісові і плавацькі змагання, влаштовані Карпатським Лещетарським Клюбом, що його очолює п. Юрій Купчинський. В тенісових змаганнях стартувало 19 чоловіків і дві жінки, в тому 8 з КЛК, 4 з „Сокола" Сиракюзи, 1 з „Черника", Дітройт, 3 з „Союзівки" і 5 без клюбової приналежности. — Переможцем у тенісових змаганнях вийшов Теодор Ступницький із „Сокола" Сиракюзи, який у фінальній зустрічі переміг Юрія Клоса із КЛК 6:0, 6:0. В змаганнях жінок перемогла п-ні Марія Душник із „Союзівки" проти п-ни Ольги Дигдалевич з КЛК. — Суддювали змагуни під проводом гол. судді інж. Богдана Рака. Вручення перехідної чаші УНСоюзу відбулося після змагань на спортовій площі „Союзівки" і довершив його гол. предсідник УНСоюзу п. Дмитро Галичин, який у своїй промові підкреслив вагу й ролю українського спорту і його досягнень для української справи, чим вияснюється теж і постійна допомога УНСоюзу для кожної спортової акції.

Нагороду „Союзівки" передав пані Марії Душник п. Данило Слободян і нагороду „Сокола", Сиракюзи" для п. Романа Клоса з КЛК — п. Роман Шаран. В імені змагунів дякував УНСоюзові за прихильність і підтримку для українського спорту інж. Богдан Рак. — Плавацькі змагання, що відбулися під проводом п. В. Гнатківського, і в яких брало участь 9 змагунів, закінчилися таким вислідом: 100м. довільним — О. Лисяк (1.32.5), В. Шарко (1.33.2), д-р В. Дикун (1.54.0) 100 м. клясичним — Ю. Купчинський (1.24.5), О. Слупчинський (2.04).

НАССЕР ПОГОДИВСЯ ПЕРЕГОВЮВАТИ ПРО СПРАВУ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ

Каїро. — Єгипетський президент-диктатор Ґамаль Абдель Нассер погодився переговорювати з вибраною на Лондонській конференції 22-х держав Комісією П'ятьох (Австралія, Швеція, Іран, Етіопія і З'єдинені Держави) у справі Суезького каналу, з тим, що ці переговори матимуть характер „виміни поглядів на всі точки проблеми". Це рішення Єгипет прийняв після цілоденних нарад єгипетського уряду та після довгих конференцій Нассера з його мужем довір'я, летунським майором, Сабрі, який був у Лондоні, як обсерватор тамошньої міжнародної конференції. Формально, згода єгипетського уряду прийшла як відповідь на офіціяльного листа до Нассера від голови названої п'ятичленної Комісії, австралійського прем'єра Роберта Ґордона Мензіса. Часописні коментарі звертають увагу, що лист Мензіса був втриманий у надзвичайно вічливому тоні і позбавлений всяких познак будь-якого ультиматуму. Таким чином Єгипет не зв'язаний постановами Лондонської конференції — ані пропозицією 18-ох держав, сформульованою державним секретарем Доллесом, ані проєктом Індії, до якого приєднався СССР, Індія, Індонезія і Цейльон. Міністер закордонних справ Індонезії Абдульґані, вертаючись з Лондону до Індонезії, вже раніше хвалив „примирливого духа" Лондонської конференції. Індія, Цейльон і Індонезія не мали б нічого проти того, щоб порозуміння з Єгиптом прийшло на базі що її запропонував Доллес, себто: створення міжнародного адміністраційного органу для Суезького каналу разом з Єгиптом, — але не вірять, що Єгипет на це погодиться. За останніми вістями Нассер рішуче спротивиться тому проєктові, проте заявить свою згоду переговорювати на базі пропозиції Індії щодо створення міжнародної дорадчої ради. Тим часом Москва продовжує свої інтриґи, щоб звести нанівець висліди Лондонської конференції і не допустити до злагоди в цій справі. Шепілов, ще поки від'їхав з Лондону до Москви, відбув пресову конференцію з участю 175 журналістів, на якій назвав пропозицію Доллеса „яскравим порушенням єгипетських суверенних прав".

Знайшли тіло моряка зі збитого комуністами американського літака

Токіо. — Під час розшуків на водах між Формозою і китайським суходолом у зв'язку зі зникненням вночі з середи на четвер американського літака, знайдено тіло одного з 16-ти членів залоги літака, електронічного техніка Альберта Маттіна. З куль, знайдених в його тілі, стверджено, що літак був поцілений вогнем одного чи більшої скількости комуно-китайських літаків. Знайдено також різні частини літака та приватних речей летунів. Невідомо, чи літак загорівся в повітрі, чи розбився, вдаривши об морське плесо. Розшуки за оцілілими припинено, як безвиглядні, та прийнято, що всі вони втопилися. Однак сімнадцять американських воєнних кораблів з-поміж могутньої Сьомої американської Фльоти, разом із трьома великими літаконосцями, далі перебувають на тих водах. Комуно-китайська преса ластьться, що американські літаки раз-у-раз „провокаційно" порушували під час розшуків, у зв'язку з загибіллю американської машини — комуно-китайський повітряний обшир. Стверджено понад усякий сумнів, що напад комуністичних літаків на американський літак стався на інтернаціональних водах. Комуністи призналися, що збили літак „Чіянґ Кай-шека", але націонал-китайське командування ствердило, що в тому часі ніодин націонал-китайський літак не виконував ніякої стежної служби.

Зліквідовано кризу на голляндському королівському дворі

Гааґа. — Швидко після того, як голляндська королева Юліяна і її чоловік, князь Бернард, відлетіли на короткі відвідини грецької королівської пари на острові Корфу, появився офіційний комунікат про те, що щасливо закінчились всі „труднощі", які виринули були востаннє на королівському дворі в Гаазі та відбились голосним відгомоном в закордонній пресі. — 28 червня ц. р. королева покликала була до життя спеціяльну комісію для розгляду причин посталих дисонансів та джерел міжнародного заінтересування тими внутрішніми справами голляндського королівського двору. Всі три члени згаданої вгорі спеціяльної державної комісії і представник уряду відбули спільну пресову конференцію з участю представників коло 30 голляндських часописів, на якій вперше з цілою одвертістю вияснено подробиці, що їх добровільно промовчувала голляндська преса, не хотячи ставити королівську родину в незручну ситуацію. Причиною дисонансів стала 61-річна знахорка Ґреет Гофманс, яка обіцювала вилікувати наймолодшу донечку королеви, що від народження майже сліпа. Довкола тієї жінки створився круг членів королівського двору, між ними й деякі політики, які почали впливати на королеву, викликавши цим конфлікт з князем Бернардом та урядом. В офіційному комунікаті королева висловлює подяку комісії за її добрі поради. З інформацій, отриманих на згаданій пресовій конференції, виходить, що королева рішила остаточно порвати всі „зв'язки з Ґреет Гофманс.

Д-р Отто Йон стане перед судом за зраду

Бонн. — Колишній голова західньо-німецького уряду безпеки, д-р Отто Йон, який тісно співпрацював був також з американськими чинниками в Західній Німеччині і відбув був службову подорож до Вашингтону, стане перед західньо-німецьким судом під закидом державної зради. — Отто Йон зник був 20 липня 1954 року під час відвідин свого приятеля в Західньому Берліні, одного лікаря, відомого з симпатій до комуністів. Появившись у Східньому Берліні, Йон виступав на пресових конференціях проти західньо-німецького уряду, як ніби підчиненого західнім впливам та насиченого „фашистськими" елементом. Несподівано він був прибув назад до Західньої Німеччини 20 грудня 1955 року, після чого заявив, що його схопили були комуністи та що він дбайливо приготовив свою втечу зі Східнього Берліну — при допомозі одного скандинавського журналіста. Однак західньо-німецька поліція, після переведення докладного слідства, в 10 днів після повороту Йона арештувала його. Відмовились випустити його на волю за кавцією з уваги на можливість поновної його втечі. Після 8-місячної слідчої в'язниці проголошено, що великий зібраний матеріял не залишає сумніву щодо зрадницької діяльности Йона.

СССР ПРОДОВЖУЄ ПРОБНІ ЕКСПЛЬОЗІЇ ЯДРОВОЇ ЗБРОЇ

ОФІЦІЙНЕ АМЕРИКАНСЬКЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПІДКРЕСЛЮЄ ТАЄМНІСТЬ СОВЄТСЬКИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ І ЗМАГАННЯ ЗДА ДО КОНТРОЛ АТОМОВОЇ ЕНЕРҐІЇ

Вашингтон. — В п'ятницю минулого тижня, 24 серпня ц. р., Совєтський Союз перевів новий експериментальний вибух ядрової зброї „силою трохи менше меґатону" — розкрило офіційне повідомлення з Білого Дому з неділі 26 ц. м. На вступі цього повідомлення Президент нав'язуючи до інформацій, отриманих від голови Комісії Атомової Енерґії Луїса Штравса, стверджує, що З'єдинені Держави завжди змагали до того, щоб встановити міжнародну контролю над атомовою енерґією і переводити роззброєння в рямцях системи міжнародної контролі. Далі вже голова названої Комісії, Луїс Штравс, повідомляє, що СССР перевів нову експериментальну експльозію ядрової бомби, сильнішої за „звичайну" атомову бомбу та слабшої за водневу бомбу, розряджену в СССР в листопаді 1955 р. У повідомленні Білого Дому підкреслено, що до цього часу совєтський уряд ані разу не заповів був, що переводитиме такі вибухи й ані разу не поінформував був про них своїх громадян та всього світу, а щонайбільше признав потім правдивість американських повідомлень. Загалом американська Комісія Атомової Енерґії тринадцять разів повідомляла вже про досвідні совєтські ядрові вибухи. Большевики тільки тричі призналися до переведення таких вибухів, промовчавши всі інші випадки. Американський комунікат застерігається, що американські чинники не є певні, чи в СССР відбулись тільки ті пробні вибухи, що їх оприлюднено, та висловлює здогад, що тих вибухів було куди більше. Вперше американські чинники розкрили 23 вересня 1949 року експериментальний вибух совєтської атомової бомби, після чого — як стверджує комунікат — „досвідна активність совєтської ядрової зброї була щораз більша". Коли 23 листопада 1955 року американці розкрили переведення большевиками пробного вибуху „найсильнішого, що був досі в СССР", то Хрущов признав у своїй промові в Банґалор в Індії 26 листопада 1955 року, що той совєтський вибух мав „безпрецеденсійну силу". Всупереч совєтській тактиці ведення своїх експериментів із ядровою зброєю в найбільшій тайні, ЗДА заздалегідь публічно повідомляють про кожні такі запляновані спроби, а два такі вибухи, переведені на острові Еніветок на Тихому океані, були зроблені при свідках від американської преси, радіо і телевізії. Американські чинники — кажеться в офіційному комунікаті — інформуючи світ про свої досвіди з ядровою зброєю, звертають найбільшу увагу на публічну безпеку і забезпеку життя та здоров'я людей в обширі, на якому ведуться ті досвіди. Москва перевела названий останній експериментальний вибух на своїх досвідних полях, в південно-західньому Сибірі, на північ від Індії, Афґаністану й Пакістану та на захід від Китаю.

Англія закидає архиєпископові Макарієві безпосередній зв'язок з революційним підпіллям

Лондон. — Архиєпископ Макарій, екзарх Православної Церкви греків на Кипрі і політичний лідер кипрських греків, був одним із засновників тамошньої терористично-революційної організації, знаної під ініціялами ЕОКА, — стояв у постійному з нею контакті та навіть персонально вказував на осіб, що повинні стати жертвами терору тієї організації. Такий короткий зміст обвинувачення, що його зробив публічно, на пресовій конференції у Лондоні, англійський міністер колоній Леннокс-Бойд. Він покликався на докази, що їх буцім-то англійські чинники на Кипрі здобули, віднайшовши частину щоденника команданта ЕОКА, полковника Георґа Гріваса, що підписується „Діґеніс", і масу компромітуючих ЕОКА листів й інших документів. Англійський міністер звернув увагу, що англійському урядові роблено закиди, що він вислав на заслання архиєпископа Макарія, дармащо цей останній ніби заступає поміркoване крило кипрських греків. Тим часом — твердив Леннокс-Бойд „ці документи вказують, що архиєпископ був головною фіґурою у тій кампанії". Автор щоденника оповідає під датою 11 січня 1955 року, що він бачився з архиєпископом 11 січня 1955 року і той покликався на бажання покійного грецького прем'єра маршала Папаґоса, що він хотів „акції" і що визначив „початок операцій" (терористичної діяльности підпільної організації) на 25 березня мин. року. Щоденник, що має бути ніби щоденником самого „Діґеніса", знайдено на грецькому кораблі, що його перелoвлено з транспортом пачкованої зброї для кипрських терористів. Леннокс Бойд твердив, що англійська поліція знайшла „тисячі листів" і інших писаних документів про ЕОКА і весь той матеріял оприлюднить. Його перекладають з грецького на англійське. — Грецькі підпільники заявили, що англійський уряд старається відвернути такими оскарженнями публічну увагу світу від суті справи.

В СВІТІ

● **В Ізраїлі** зароїлось від великих інформаційних таблиць про історично - біблійні місця і події. Ізраїльський уряд виставив 300 таких таблиць, кожна на 6 стіп заввишки і 2 стопи завширшки. Опис даного місця й події зладжений у двох мовах, жидівській і англійській. Такі таблиці появились, зокрема, над Мертвим озером на місці, де стояло місто Содома, на місці, де Давид убив Голіята і т. д. Ізраїльський уряд сподівається, що ті таблиці спричиняться до зросту туристичного руху, бо мовляв, мало є осіб, які не хотіли б сфортографуватись на котромусь з тих історично-біблійних місць поруч із такою таблицею.

● **У Тиролі й Зальцбурзі** військо, поліція і тисячі добровольців борються проти небезпеки повені, яка загрожує цим ґірським провінціям Австрії наслідком зливних дощів, що випали в останніх днях. Річки Зальцах, Іін та їхні допливи грозять виступити з берегів.

● **Афганське посольство** в столиці Індії, Ню Делі, відмовило видати візу кореспондентові „НЙТаймсу" в Індії, Розенталеві, який хотів приїхати на міжнародні торги, що відбуваються в столиці тієї країни, Кабулі. Афганський уряд заявив був у минулому місяці, що не допустить також кореспондентів відомих американських ілюстрованих журналів „Лайф" і „Тайм". Урядові Афганістану дуже не сподобались правдиві вістки, які появилися в цих журналах про сильні совєтські впливи в тій країні.

● **Д-ра Вільгельма Гааса**, західньо - німецького амбасадора у Москві викликано до Бонну для складання звіту про шикани, на які наражені відвідувачі німецького посольства в Москві. Німецько - совєтські взаємини такі напружені, як давно не бувало.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНВЕНЦІЙНА НАУКА ДЛЯ НАС

Передвиборчі конвенції обидвох партій, Демократичної в Шикаґо і Республіканської в Сан Франсіско, закінчились схваленням плятформи та вибором кандидатів на президента і віце-президента країни. Конвенційні наради, їх перебіг та вислід широко обговорювано й коментовано. Вони матимуть ще дальший відгомін у теперішній передвиборчій кампанії, що з кожним днем посилюватиметься аж до дня виборів.

На обидві конвенції Український Конґресовий Комітет висилав своїх представників, що внесли відповідні пропозиції до партійних плятформ. Деякі конкретні заходи були зроблені, за посередництвом всіляких індивідуальних та партійних зв'язків, ще перед конвенціями, а їхньою ключовою метою було добитись ,щоб у партійних плятформах назва України стояла між тими країнами, що є в неволі і що повинні бути вільні. Очевидно, що це не було єдиною метою. Представники УКК у своїх меморіялах розвинули й відповідно уарґументували концепцію „миру через національне визволення", що цілком віддзеркалює загальні американські настрої.

У плятформи обидвох партій включено багато дечого з концепцій УКК ,власне деякі твердження в плятформах відповідають тим концепціям, що їх розвинув УКК у своїх меморіялах. Однак, це, очевидно, не означає, що це справді було наслідком впливу лише представників УКК і що без них того не було б. Відомо бо, щ опо тій самій лінії йшли інші репрезентації. Наявний успіх репрезентацій УКК був би щойно тоді, якби у плятформах була вжита основна концепція „миру через визволення", або якби у них була названа Україна. Ані одного, ані другого немає.

Проте, це ще далеко не значить, що репрезентації УКК в Шикаґо і в Сан Франсіско були безуспішні. Навпаки. Вони мали поважний успіх, бо успіхом були вже самі по собі їхні виступи перед Резолюційними Комісіями обидвох партій, як також їхні численні розмови з різними партійними та політичними достойниками напевно не були даремні, хоч і не проявились у схвалених партійних плятформах, у яких не мали відгомону і багато інших, сильніших і впливовіших репрезентацій. Все ж таки, хоч наш голос на партійних конвенціях і був успішний, він був ще занадто слабий, щоб мати повний успіх. У тому й полягає деяка практична наука для нас, як спільноти. Бо кожна наша репрезентація може мати тільки такий вплив і такий успіх, на який ми всі, як спільнота, заслуговуємо.

Пригляньмося цій справі дещо ближче. Представники УКК в своїх меморіялах покликалися на те, що вони репрезентують „понад півторамільйонову" групу громадян українського походження. Але це ще замало покликатися, це треба доказати, власне мати на це докази. Саме цих доказів ми, як спільнота, не дали. Ми дали заледве 30,000 презентують „понад півторамільйонову" групу громадян свій даток до Народного Фонду УКК, і ми не дали жадних поважніших доказів нашої активности в рямках обидвох партій. Наша спільнота збільшилася десятками тисяч нових громадян, але українські демократичні чи республіканські клюби та їхня діяльність у партійних системах є мінімальні. Ми часто влаштовуємо всілякі маніфестації, ми любимо маніфестувати, але ми не зуміли розвинути такої системи, щоб ці маніфестації справді мали відповідний ефект і приносили повний успіх.

Вважаємо, що найбільшу трудність і перешкоду в тому, щоб ми могли добитись поважнішого успіху в крайовому маштабі, становить наша інклінація до відокремлености, до замкнености, чи — як це загально називається — до ґетта. Це стосується і до нас, як спільноти, і до нашої репрезентації. Ми, наприклад, влаштовуємо всілякі імпрези та ламаємо списи за те, хто з нас має їх влаштовувати, хто з нас має виступати чи сидіти на сцені, витрачаємо велику енерґію на суперечки, яка наша група має дістати „кредит" за ініціятиву че переведення імпрези, сваримось, якщо газета не заокруглить на сотню чи тисячу кількости приявних ,але кінцевий політичний результат цих змагань мінімальний ,бо він не виходить поза наше українське ґетто.

Ґеттом заносить і від нашої центральної репрезентації, від УКК. Ми є принципіялісти також і в тактиці. В Америці є багато всіляких груп, що репрезентують і заступають справу визволення поневолених народів, але ми від них в більшості ізольовані, бо Україна має кількох сусідів, що мають свої підступні цілі, і куди б ми не повернулися, ми завжди в кожній групі знайдемо як не всіх, то частину з тих сусідів, що з черги є причиною нашого ґетта, нашої ізольованости. А в таких обставинах нам не легко добитись поважнішого успіху.

ПОЛІТИКА СЕРЕДИНИ ПЕРЕМАГАЄ

Впродовж минулих двох тижнів вся Америка жила конвенціями двох великих політичних партій — Демократичної і Республіканської. Це вже американська традиція, що вся американська публічна опінія заінтриґована щочотири роки цими конвенціями, головне завдання яких — визначити кандидатів на президента і віце-президента ,намітити програму і перевести вибори. Це вже також американська традиція, що обидві ці конвенції є форумом, на якому одна партія збиває гостро другу, але після вибору президента вони обидві спільно стають до позитивної праці для загального добра народу і країни.

Цьогорічні конвенції Демократичної і Республіканської партій ішли цією американською традицією, хоч і мали деякі притаманности. В загальному Демократична партія видвигнула на своїй конвенції яскраво соціяльні проблеми. Це ж і сама обставина давала таке насвітлення, бо її конвенція відбувалась у великому робітничому осередку, в Шикаґо, серед фабричних димарів промислових підприємств, у тому Шикаґо, яке в боротьбі за покращання соціяльних умов у ЗДА вписало в історію велику і світлу сторінку. Республіканська конвенція відбулась у далекій соняшній Каліфорнії, що, хоч є теж високопромисловим стейтом, але відома на цілий світ ще й як вакаційний осередок і осередок розвагової продукції (кіно). Не без значення, що на демократичній конвенції велику ролю відігравали професійні спілки. Важливий голос на цій конвенції мав віце - президент Американської Федерації Праці і голова могутньої професійної спілки автомобільних працівників Валтер Рутер, який сидів у льожі в сусідстві з бувшим президентом Труманом, розпоряджав близько сотнею голосів і мав великий вплив на номінацію кандидатів на президента і віце-преридента .

Вже самий факт, що такий авторитет у Демократичній партії, як кол. президент Труман ,стояв за кандидатуру Гаррімана, який не мав підтримки „партійних босів", вказує, що конвенція не була спокійною. Але саме в цьому й полягає сила демократичної системи в Америці, що вибори тут можуть проходити свобідно, без персонального чи групового натиску.

Республіканська конвенція була далеко спокійніша, бо кандидатура президента Айзенгавера не має суперництва. Також і справа кандидатури на віце - президента, поминувши виступ Стассена, не викликала сумнівів. Проте, республіканська конвенція ,як і пристало на конвенцію партії, яка є при уряді, ще й з таким провідником, як президент Айзенгавер, мусіла бути спокійною. Республіканська партія, після довгих років відсутности при владі, виявила гнучкість і мала повний успіх в адміністрації: в країні втримано добробут і високий життєвий стандарт, в зовнішній політиці не допущено до крайностей.

Можна відверто говорити про перемогу політики середини на конвенції не лише Республіканської партії, але й Демократичної. Хоч бувший през. Труман висунув дуже радикальну програму, майже з пропозицією націоналізації природних дібр загального користування, як ліси, ріки, дороги, хоч він так сильно захищав дрібних фармерів, робітників і дрібних купців, все ж загальна лінія партії — це не лінія Трумана. Вся перемога Стівенсона, якого той же Труман назвав реакціонером, вказує, що Демократична партія, не зважаючи на всю пошану до Трумана і на обожування померлого през. Рузвелта, не стала на плятформі продовжування епохи „фер діл" і „ню діл", але висунула програму політики середини. Це ж бо не припадок, що, після промови Трумана з гострими виступами проти великого промислу, кондидат Стівенсон спокійно заявив: „Ми бажаємо розвитку малому промислові і дрібному купецтву, але... без шкоди для великого промислу".

Дехто називає Стівенсона опортуністом., ,але ясно вже сьогодні, що американська політика після виборів не зміниться. Навіть, якби до влади прийшли демократи. Це буде продовження політики середини, яка виправдала себе в останніх роках і яка має більше прихильників в обох партіях. Якщо б й Стівенсон став восени президентом ЗДА, тоді й він продовжував би ту саму політику, що її веде тепер през. Айзенгавер, і фактично не було б ніякої зміни в адміністрації, а зміняться лише обличчя і партійна віска.

І це напевно найбільший успіх американської політики, яка може бути стабільною і може запевнити американським громадянам мир і добробут.

Т.

ПОМИЛКА АНГЛІЇ НА КИПРІ

У четвер 16 ц. м. появились на вулицях столиці Кипру, Нікозії, летючки, в яких революційна організація кипрських греків ,відома під скороченою назвою ЕОКА, за підписом її невхопного й таємничого керівника „Дігеніса", запропонувала англійцям — перемир'я. Перемир'я у затяжній і жорстокій боротьбі, яка ведеться між великодержавницькою потугою Англії, що боронить Кипр, як свою „коронну колонію" з величезним для неї стратегічним та господарським значенням, — і жменею підпільників, що з фанатичною вірою і рішучістю змагають до політичного об'єднання того острова у східній частині Середземного моря з грецькою державою. Трагічний парадокс у цій кількалітній боротьбі полягає в тому, що саме Англія була країною, що спричла грецькому визволенню з-під турецького ярма, ім'я Байрона записане між іменами грецьких борців за визволення, Англія визволила Грецію від останньої німецької окупації, а Кипр дістався в руки англійців від Туреччини в 1878 році, як символ кінця володіння колишньої могутньої османської держави на Середземному й Егейському морях. Трагічно-парадоксальною ця грецько - англійська боротьба за Кипр є тому, що майбутність Греції залежить від її тісного союзу з Заходом, який єдино може оборонити її від вічної совєтської загрози. І коли у зв'язку з отим спором за Кипр Греція відмовилась прибути на Лондонську конференцію у справі Суезького каналу, щоб задемонструвати свою ворожість до Англії та симпатію до Єгипту, який — очевидно — радіє з підрізування кипрськими революціонерами сили Англії на Близькому й Середньому Сході, то це дійсно несамовите непорозуміння: бо ж єдиним дійсним користувачем з цієї ситуації не є ані Греція ,ані кипрсько - грецькі патріоти ,ані Англія чи, тим паче, кволий Єгипет, що має масу власних проблем, а виключно Совєтський Союз і місцеві комуністи.

І тому, здавалося, що заклик згаданої летючки кипрських революціонерів — це добрий знак, що швидко настане зміна відносин на Кипрі і прийде те замирення, що його прагнуть усі здорові міжнародні чинники: загарантування населенню Кипру права самовизначення плебіцитом, що рівняється злуці з грецьким материком у докладно визначеній майбутності, а тим часом, негайно, найширша автономія зі збереженням англійської морської і летунської бази на Кипрі, потрібної для всієї Організації Північно - Атлантійського пакту (НАТО), та з міжнародною ґарантією прав для турецької меншини на тому острові. Англійські чинники, які вже навчились ставитися поважно до кипрського підпілля, взяли поважно також згаданий заклик до перемир'я. Але зареагували так, що викликали глибокий сумнів щодо політичного розуму дорадників міністра колоній Леннокса Бойда в Лондоні та губернатора Кипру маршала Гардінга в Нікозії. Добачивши в летючці революціонерів їхню слабість, англійська адміністрація на Кипрі зажадала від ЕОКА, щоб вона повністю скапітулювала, склала зброю і дала себе вивезти до Греції або запроторила сама себе поза дроти концентраційного табору на Кипрі і повірила у справедливість англійського суду для тих, яких пошукується стежними листами за індивідуальні акти терору. Судячи з реакції грецького міністра закордонних справ, який добачає в тому заклику англійців на Кипрі найкраще оправдання для скарги Греції проти Англії в Об'єднаних Націях, можна сумніватися ,чи від такого ультимативного поставлення справи виграє сама Англія, а з нею весь зорганізований в НАТО антисовєтський світ. ЕОКА відкинула англійські вимоги й заповідає дальшу боротьбу.

За офіційним комунікатом жертвою грецького підпілля, за останніх два роки стало 145 осіб, в тому числі 94 греків і турків та 51 англієць, а 415 було ранених. Не сказано, скільки членів підпілля згинуло від стрілянини. Повішено п'ятьох бойовиків. В таборі інтернованих (кацеті) перебувають 462 націоналісти і 56 комуністів. Англійці стоять на становищі, що переговори в справі проголошення автономії, права на самовизначення і т. д. можна буде повести тільки після замирення на острові, а засланого 9-го березня ц. р. на острівець в Індійському океані архиєпископа Макарія вони привезуть назад тоді ,коли він заявиться проти терористичної акції підпілля. Переговорювати ж з Макарієм вони взагалі більше не хочуть, бо не вірять в його щирість: мовляв, після кожного договорення він видумував нові вимоги. Греки ж кажуть: ніхто з них узагалі не буде вести дальших переговорів, крім Макарія, а передумовою переговорів є та повна амнестія, якої вимагав уже Макарій. Англійці ніби вже значно поступились із свого першого непримирного становища, готові признати кипрським грекам не тільки в теорії право на самовизначення, але й устійнити дату плебісциту за стільки то років взаміну за дану Грецією ґарантію, що на Кипрі буде англійська морська й летунська база під англійською охороною. Зате покликаються на трудноці збоку Туреччини, яка нізащо не погоджується на передачу Кипру грекам, побоюючись за своїх 100,000 турків, що мешкають на Кипрі (при 400,000 греків). Грецькі газети виразно посуджують Англію, що це вона сама тихцем підбехтує Туреччину до „опозиції".

Помилка Англії полягає у тому, що все одно конфлікт за Кипр закінчиться тим, чим мусить закінчитись: приверненням Макарія з острівця на Індійському океані, проголошенням нового політичного статуту для Кипру, в недалекій будуччині об'єднанням державно - політичної адміністрації Кипру і Греції, повною амнестією для політичних в'язнів. Тепер між кипрськими революціонерами і англійською адміністрацією боротьба ведеться вже не так за принципи й суперечні інтереси, як за збереження „обличчя" — за великодержавницьку амбіцію і престиж Англії на Близькому Сході та за амбіцію молодих кипрських бійців за волю батьківщини. Коли політична боротьба стає під знаком амбіцій, себто почувань, то воно завжди звужує овид і ускладнює ситуацію. З голосів англійської преси, з посередницької ролі американської дипломатії та з недавнього листа самого Макарія з його заслання до одного його англійського приятеля можна черпати надію, що переможуть не почуття амбіції, помсти ,завзятости і інші чуттєві атрибути, а здоровий розум і державна рація — англійців, греків і турків, спільна державна рація всіх цих націй у спільному їх антисовєтському фронті.

ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ ПОБУДОВІ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗДА

Як уже повідомлено в „Свободі" (з 10 серпня ц. р.), рішенням Папи Пія XII створено у ЗДА нову Екзархію Східнього Обряду із осідком у Стемфорді і її керівником екзархом іменовано дотеперішнього єпископа-помічника Кир Амвроза Сенишина. Створенням цієї Екзархії розділено дотеперішню єдину Українську Католицьку Екзархію у ЗДА на дві — Филаделфійську і Стемфордську. Остання охоплюватиме всі українські католицькі парафії в стейтах Ню Йорк, Майн, Нюгемшір, Вермонт, Массачусетс, Ровд Айленд і Конектикат.

У доповненні до цього повідомлення треба згадати, що новим єпископом-помічником филаделфійського Екзарха архиєпископа Кир Константина Богачевського найменовано о. Йосифа Шмондюка, дотеперішнього пароха церкви Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Гемтремку, Миш. Преосв. Кир Йосиф Шмондюк належить вже до тут народженої української генерації (народився в місцевості Валл, Па.) і свої студії відбував у каледжі св. Йосифа в Филаделфії і потім у Папській Семінарії св. Йосафата в Римі і в Колеґії Анґелікум та в Колеґії Пропаґанда в Римі. Священичі свячення одержав у Римі дня 29 березня ц. р. з рук владики-ординарія Мукачева в Карпатській Україні, єпископа Кир Олександра Стойка. Водночас із цим іменовано єпископом - помічником для Питсбурзької єпархії дотеперішнього її канцлера о. Степана Дж. Коціско, народженого в Міннеаполісі, Мінн. у ЗДА.

Про створення нової Екзархії і про іменування екзархом Кир Амвроза Сенишина та нових єпископів-помічників повідомив заінтересовані сторони з доручення Ватикану Апостольський Делеґат у ЗДА, архиєпископ Амлето Чіконіяні листом з дня 8 серпня ц: р. Негайно після одержання цього повідомлення, дня 9 серпня відбулося під проводом обидвох екзархів засідання членів Єпископської Консисторії у Филаделфії, на якому обговорено всі організаційні справи, зв'язані із створенням нової Екзархії і передано до вирішення консисторії нової екзархії всі справи, належні до юрисдикції нового екзарха Кир Амвроза Сенишина.

Після цього засідання архиєпископ Кир Константин Богачевський іменував нових членів Єпископської Консисторії филаделфійської Екзархії на місце тих священиків, які перейшли до нової — Стемфордської Екзархії. Між іншим, іменовано генеральним вікарієм Филаделфійської Екзархії єпископа-номіната Кир Йосипа Шмондюка, єпархіяльними консультантами священиків Петра Липина, пароха в Савт-Вест у Филаделфії та Володимира Терещука, пароха в Лейтроб, Па., й єпархіяльними суддями о. монс. Дмитра Гресьмa, пароха в Клівленді ,Ог. й о. Олександра Крохмального, пароха в Ембридж, Па. Крім них, іменовано новим членом єпархіяльної маєткової ради о. Юрія Паздрія, пароха в Вайон, Н. Дж., радником єпископської Канцелярії о. Тому Барилякa, візитатором монастирів о. монс. Йосифа Бацу та інших членів консисторії.

Дотеперішня Українська Католицька Екзархія у ЗДА нараховувала в початком цього року 171 парафій і 9, так званих, місійних станиць у 25 стейтах ЗДА. З цього числа 156 парафій мають своїх власних душпастирів, а 15 меншими опікуються душпастирі більших сусідніх парафій .Усіх вірних в цій Екзархії мало бути з початком 1956 року 326,949 осіб. В Екзархії працювало 304. священики, в тому 255 світських і 49 монахів. З 255 священиків — 62 народжені вже у ЗДА або в Канаді, решта давно або новоприбулі. При більших парафіях існувало 28 цілоденних парафіяльних шкіл і одна цілоденна при сиротинці Сестер Василіянок, де одержувало навчання 6,971 дитина. Для інших дітей, що вчаться в англомовних школах, зорганізовано 291 клясу вечірнього суботнього і недільного навчання релігії й українознавства. Крім того, на терені Екзархії існувало дві семінарії — одна св. Василія в Стемфорді для підготови кандидатів духовного стану і друга Духовна Семінарія ім. св. Йосафата у Вашингтоні, в якій студіюють Богословію 17 студентів. Офіційними пресовими органами Филаделфійської Дієцезії були такі видання: тижневик „Шлях" у Филаделфії, місячник „Ковчег" у Стемфорді і релігійний місячник „Місіонар" у Филаделфії. Крім того, Екзархія видавала що три місяці свій Екзархійний Бюлетень і щороку свій Екзархіяльний Шематизм із списками парафій, шкіл і установ.

ШКОЛИ - ІНТЕРНАТИ НА УКРАЇНІ

Виконуючи рішення 20-го з'їзду компартії, в Києві, Харкові, Львові, у деяких містах Донбасу і Закарпаття та по всіх обласних центрах України створюють школи-інтернати для дітей упривілейованих батьків. Як подає київське радіо, для шкіл - інтернатів призначається найкращі приміщення в мальовничих місцевостях, створюються всі умовини для успішного навчання дітей, їх духового і фізичного розвитку. До участи в створюванню шкіл-інтернатів залучується промислові підприємства та колгоспи, які зобов'язується будувати для цих шкіл нові люксусові приміщення з просторими світлими клясами, навчальними майстернями, великими спортовими залями, їдальнями та ін. Всього на Україні в найближчі роки заплянованo спорудити понад 200 шкіл-інтернатів.

І так, вертаються московські диктатори до шкільної системи царської Росії з її т. зв. кадетськими та пажеськими корпусами і інститутами благородних дівиць, де царат виховував собі вірних слуг.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини

ОСТАННІ ДНІ...

Останні дні,
мов з криги візерунки,
На теплому,
трояндовому тлі,
Руда земля.
Зелений вітер струнко
Підводиться
від неба до землі.
І простий шлях,
Праворуч та ліворуч
Гадюка вбита —
помилкова путь.
І певний час
іде зо мною поруч.
То дні мої,
то наші дні ростуть.

М. ДОЛЕНҐО

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(62)

Вол. Дорошенко

СТРАДНИЦЬКИЙ ШЛЯХ ІВАНА ФРАНКА

Франко надіявся, що Партицький, як обіцяв, передасть йому „Зорю", але той не додержав слова. Приводом до відмови була участь Франка в похороні Нарольського, який на бажання небіжчика відбувся без участи духовенства.

На початку 1885 року Франко розійшовся був із народовцями, але згодом знову став співробітничати в „Зорі", яку Партицький передав Товариству ім. Шевченка. Франко мусів згодитися на цензуру відповідального редактора Ол. Борковського. Цей його крок викликав велике обурення М. Драгоманова, який дорікав Франкові, що той, лаючи народовців по варшавських польських газетах, проте з ними співпрацює, і між ними мало не дійшло до розриву. Це дуже боліло Франка й було однією з причин його пізніших нарікань на Драгоманова.

Заробляв Франко тоді нуждненно. В „Ділі" платили йому за співробітництво 40 ґульденів місячно, а коли 15 січня 1885 р. втратив там посаду, то за посередництвом О. Кониського прийняли його за „редактора" до „Зорі" з платнею 25 ґульденів місячно! При чому за його власні праці, друковані в „Зорі", йому нічого не платили.

На мізерне існування мусів Франко підробляти в польській пресі — варшавській „Prawd-i" та петербурзькому „Kraj-y".[7]

Не діставши в свої руки „Зорі", Франко, проте, не залишив думки мати власний журнал. У цій справі їздив він двічі до Києва — в 1885 і 1886 роках. З цих подорожей вийшло мало реального, крім хіба того, що в травні 1886 р. він одружився там із Ольгою Хорунжинською.

3. Матримоніяльні пляни

Треба сказати, що, переболівши розлуку з О. Рошкевичівною, Франко не покидав думки про одруження. Ще сидячи в тюрмі в 1887 р. роздумував над тим, чи не побратися з сестрою свого приятеля Павлика, Анною. Не з любови, а з приязни. Вважав себе до того в деякій мірі зобов'язаним, завинивши Павликові певну суму грошей, які витратив на впис в університет, та й хотів охоронити Ганну „від посіпак, від нужди і всякого силування дома". Думав, що приязни, скріпленої спільною роботою, вистачить. В зв'язку з цим укладав Франко різні пляни, то провадити спільно з поляками друкарню, то оселитися в Нагуєвичах і занятися працею на ріллі, а попри те літературною і громадською роботою. Анні Франко подобався й вона радо пішла б за нього, але до одруження таки не дійшло, хоч справа тягнулася пару років. Франко в листі до Павлика з 11 квітня 1881 р. признавався, що „старався присилувати сам себе на стільки, щоб женитьба наша була по можности скріплена й любов'ю, але досі не встиг".[8] Врешті й Анні відхотілося виходити заміж.

Але розійшовшися з Ганною, Франко, проте, не полишив думки про одруження. Перша половина 80-их років повна таких його мрій.

Подобалася йому не одна панночка, але до шлюбу якось не доходило, хоч, як признавався він у листі до Кл. Попович з 23. V. 1884 р., — „чоловік все чоловіком". Йому хотілося „полюбитися ще крихітку. Та мабуть се послідне — писав він їй — мені не судилось. Гляджу на світ — люди люблятьcя, дружаться і якось жиють і дітей годують, — і у мене серце болить, чому мені не судилось зазнати також родинного життя".[9]

Франкові подобалися гарні жінки. Він признавався К. Попович, що „волочиться по вулицях і заглядає на гарні личка". „Гарне заняття! скажете ви. І небезпечне, — скажу я, бо я все таки троха й поет, і гарні личка роблять на мене нераз більше враження, ніж би сего мені хотілося".[10]

Мабуть ці рефлексії викликані були його нещасливою любов'ю до гарної польки, Юзі Дзвонковської, в якій він закохався, бувши в 1883 р. в Станиславові. Він мріяв із нею оженитися, як про це доносив М. Павлик М. Драгоманову (див. Переписка т. IV, ст. 404).

Та хоч Дзвонковська готова була піти за поета, проте, її родина з національних і матеріяльних мотивів була проти її шлюбу з українцем, і до одружіння не дійшло. Дзвонковська невдовзі вмерла. Результатом кохання полишилися поезії, що їх присвятив Франко своїй любці. Вони опубліковані в 1954 р. в XII і XIII томах збірного видання творів, що виходить від кількох років у Києві.

В одній із них, писаній у вересні 1883 р., говорячи про „личко прекрасне" й очі своєї любки,

„Із котрих мигоге, то гасне
Промінь світла в життя мого ніг",

кличе до неї:

„Ти будь іскрою в мні громовинною,
Що і в мертвому збуджує рух,
Будь надхнення струєю невпинною,
Що рве вгору і серце, і дух".

[7] Див. передмову М. Возняка до листів Франка до К. Попович у згаданому вище збірнику „Іван Франко", вип. 3, 1952, ст. 61.

[8] Пор. „Переписка М. Павлика з М. Драгомановим", т. III, ст. 426. Взагалі про справу одруження Франка з Анною Павлик, див. у „Переписці" т. III і IV.

[9] Див. згадуваний 3-й збірник „І. Франко", ст. 81.

[10] Див. 7-й лист. Там же, ст. 77.

Олена Залізняк

ЛЬВІВСЬКІ СТУДЕНТИ В МОЇХ СПОГАДАХ

(1)

На переломі століть.

Останні роки минулого сторіччя і перше десятиріччя цього віку позначилися буйним зростом національної свідомости народніх мас Галицької України і зростом громадської активности провідної верстви.

Поширювалася мережа „Просвіт", „Соколів", „Січей", поглиблювалася в них праця, поставали нові організації, зростало українське шкільництво, народні школи і гімназії, інститути і бурси для молоді, почали організуватися господарські установи.

Немалу участь у праці над піднесенням галицького села і над освідомленням спольонізованих мешканців міст брало львівське студентство, що включалося масово до всіх ділянок праці культурно-освітніх товариств, а то й перебирало в деяких відділах провід.

Та найбільше уваги присвячували студенти справі боротьби за український характер Львівського університету й уважали її справою своєї чести й обов'язку.

Всі українські громадські справи, про які інформував щоденник „Діло" живо цікавили мого батька і всіх дорослих членів рідні. Велися розмови і дискусії на різні теми, спільні читання вголос, обговорювання літературних творів, що друкувалися в „Зорі", пізніше в „Летературно - Науковому Вістнику" та в книжках „Видавничої Спілки", що приходили до нас поштою. Найближчий поштовий уряд був віддалений на 50 кілометрів і громадський післанець, що приносив два рази в тиждень з поштового уряду у Велдіжі часописи і листи, був завжди найбільше очікуваною людиною. А „Діло", до якого всі у нас ставилися з пошаною і довір'ям, було чи не одиноким джерелом інформацій про політичні і культурні події Галицької України. Цікавили батьків і студентські проблеми, тим більше, що були студенти сини та їхні гості.

Пригадується мені, як приїхав по іспитах зі Львова додому брат Володимир з своїм докторським дипломом; було це десь 1895 чи 96 р. Ми діти з цікавістю оглядали великий звій правдивого перґаменту, записаного ручним, на зразок старих грамот, латинським письмом. Диплом, а ще більше розмови брата зацікавили не лише молодшу рідню, а й бурсака з Ярослава, Михайла Станька, так, що він рішив вписатися на правничий факультет Львівського університету, а не на теологічний, як був постановив. (По першій світовій війні осів Станько на Закарпатті і до другої світової війни був адвокатом в Хусті. Одружений він був з Єлисаветою Вращайко, сестрою братів Бращайків, заслужених закарпатських патріотів). Згадала я про „ярославського бурсака", пізнішого студента, зумисне, бо бурсу в Ярославі основали українські патріоти для того, щоб дати змогу селянським хлопцям кінчати студії і збільшувати кадри інтеліґенції того далеко на захід висуненого світу.

Прислала Станька до нас на ферії батькова сестра Леонтина Качалова, щоб перший абсольвент бурси, селянський син із спольщеного села, міг побувати в горах і в українськім інтеліґентнім середовищі. Тітка, як бездітна вдова (по о. Андрієві Качалі, братові основника і мецената „Просвіти" о. Ст. Качали), впродовж кількох літ вела безкорисно господарку бурси в Ярославі, та як добродіїв і опікунів тої виховної остої на заході згадувала пароха о. Хотинецького і катехита о. Василя Лициняка, пізнішого визначного громадянина Львова, консисторського радника, організатора сирітських захистів по першій світовій війні і директора дівочої гімназії С. С. Василіянок.

Тітка вела господарку також і в українській бурсі в Стрию, якої добродіями чи може й основниками були д-р Євген Олесницький та о. Олекса Бобикевич.

Про тих бувших студентів Львівського университету, визначих наших громадян Ярославщини і Стрийщини згадую як чула про них з розмов тітки з батьками чи з власних споминів дитиною під кінець 19-го віку. Десятилітньою ученицею народньої школи в Стрию бувала я в їх родинах, приятелювала з одиначкою Олесницьких Зонею, яка потім молодою померла, та бавилася з дітьми Бобикевичів Остапом і Ніною, пізніше заслуженою діячкою „Союзу Українок" і кооператив, знаною під замужнім іменем Селезінкової. Але декого з них знала особисто в пізніших роках. Я не лише мала нагоду почути блискучі політичні промови д-ра Євгена Олесницького на засіданнях галицького сойму і різних зборах чи національних урочистостях, але і мала змогу подивляти його глибоке знання і тонке відчуття образотворчого мистецтва, коли 1912 р. випадково зустрінулися ми з ним та його дружиною у Венеції, і разом з ними багаті венеційські музеї. З замилуванням розказував він про малярство, скульптуру та архітектуру Італії, куди задля мистецтва часто їздив.

О. Василя Лициняка я пізнала у Відні під час першої світової війни при його жертвенній праці в Комітеті допомоги Січовим Стрільцям і раненим воякам, якому то Комітетові і я присвячувала тоді багато часу.

Початок нового століття зустрічала я у Львові, де була ученицею 7-ої кляси польської виділової школи ім. Королеви Ядвіґи, бо перша у Львові українська дівоча школа імени Тараса Шевченка, заснована „Руським Товариством Педагогічним" мала ще тільки п'ять кляс. Жаль було, що не могла ходити до української школи, де була директоркою Марія Білецька, усіма шанована українська громадянка, жаль що не могла ходити в тій школі до однієї кляси з моєю тіточною сестрою — веселою Муною Теодорович (пізніше монахиня, мати Моніка, ігуменка манастиря С. С. Василіянок у Підмихайлівцях, померла, вивезена большевиками на Сибір). Але потішалася я тим, що й у тій школі також було багато українок, — і що катехитом був у нас о. Дам'ян Лопатинський, мій тіточний брат, у якого я була „на станції".

У домі Лопатинських мешкало ще кілька „станціонерок", молодих панянок, між ними русява Ґена Стоцька — завжди привітна і уважлива — ходяча доброта і делікатність, дочка пароха з Оглядова, пізніше мати Тараса Чупринки. Приходила до Ґени її кузинка Оля Авдиковська — тепер пані Кузеля — в Сарселі к. Парижа. Бували у Лопатинських в гостях тодішні львівські студенти: Зенон Шухевич, Іван Брик, Остап Весоловський, Михайло Волошин й інші, запрошували панночок на студентські вечорниці, заздалегідь вписувалися в „карнети" до головних танців (коломийки, кадриля, лянсієра); ходили на проби до хору „Бояна", грали в аматорських театральних представленнях. А поет Василь Пачовський, тоді також ще студент, присвячував тим панянкам ліричні вірші у своїй збірці „Розсипані перли". В ті часи панночки не ходили самі на вечорниці і пані Юлія Лопатинська, що сама співала в „Бояні" і виступала в аматорському театральному гуртку — радо опікувалася своїми станціонерками. Я, як підліток, стояла осторонь того товариського життя львівських студентів, але і мені — за інстанцією Ґени Стоцької, дозволили раз піти на веселий студентський фестин, улаштований в Лисиничах, коло „Чортівської Скали". (Це місця пізніших вправ чоти У. С. С. і тамтешнього Пласту та зустріч бойовиків УВО та ОУН). Ознайомленим з життям Львова відомо, що ті тодішні львівські студенти — гості панянок з вул. Вірменської 2. — це визначні пізніші громадяни — проф. І. Брик довголітній голова „Просвіти", д-р Волошин львівський адвокат й економіст, а під час війни отаман УСС-ів, суддя Шухевич — батько геройського борця за українську державність Романа Шухевича — Тараса Чупринки.

(Далі буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

Пластові літні табори.

Пластова станиця в Шикаґо, яку в цьому році очолює д-р Володимир Помірко, зробила два великі добрі діла для добра нашої молоді, об'єднаної в пластовій організації: Перше — це придбала власний дім для пластової молоді — при 2147 Вест Шикаґо Евеню, в центрі української громади в Шикаґо, а друге — це зуміла зорганізувати пластові табори для новаків і юнаків станиці та поставити їх на такому рівні, що під кожним оглядом відповідали навіть найстрогішим вимогам, що їх ставити може пластова організація, родичі та громадянство до виховання нашої молоді.

Якщо йде про табори — слід підкреслити щасливий вибір місця під табір в ліску пп. Івана і Марії Смуків, відомих з жертвенности громадян Шикаґо, що й цього року безкорисно відступили місце на своїй великій фармі, точніше у прегарному ліску над річкою близько Наке в Індіяна, около двох годин їзди від Шикаґо, серед прегарної природи, яка дає повний духовий і фізичний відпочинок для молоді. Вона мала нагоду, замість перебути свій короткий вакаційний час серед душного, запорошеного, фабричного Шикаґо, прожити кілька тижнів серед правдивої лісової природи. Всі потрібні приготування до таборів були заздалегідь зроблені пластовими сеньйорами, що мають в тому напрямі довголітній досвід — серед яких багато праці вложили пластуни сеньйори — як прим. мґр. Я. Рак, М. Оленич, М. Саєвич та сам Станичний — д-р Помірко, які, не жаліючи своїх коротких вакацій, взяли також активну участь у переведенні і керуванні таборами, даючи своїм добрим іменем родичам повну ґарантію, що їхні діти находяться у добрих і відповідальних руках. Це й було причиною, що кількість учасників таборів перейшла сподівання. Це й було також причиною, що деякі учасники таборів у місяці липні ц. р. взяли ще раз участь у таборуванні на тому ж самому місці в місяці серпні. Цей табір, ведений сеньйорами, під оглядом порядку, дисципліни та програми може бути справді зразком того роду таборів пластового юнацтва і остане на довго в пам'яті учасників, що добровільно і без нарікань піддалися строгій, але розумній дисципліні. Пластова ватра, присвячена українським збройним силам усіх часів, що відбулася в неділю, 10-го серпня ц. р. та на яку прибуло мимо далекої дороги, багато родичів, була наявним доказом корисної праці учасників табору.

Таборування відбувалося під шатрами, а відповідний виряд табору був доповнений і скомплетований цього року проводом Станиці, що мимо заборгування за дім, не вагалася виложити чимало гроша, щоби забезпечити табір всім конечним. Треба сподіватися, що наше громадянство, доцінюючи зусилля пласт. проводу, допоможе у найближчих місяцях своїми датками сплатити всі задовження, зроблені на потрібні, а радше конечні цілі, що їх ставить пластова організація у відношенні до свого членства. Во вложений гріш для виховання молоді, громадянству сторицею оплатиться!

З життя сумівської молоді.

Провід сумівської молоді Шикаґо, мимо численних своїх праць і турбот, зв'язаних хоч би із набуттям і сплатою великого, репрезентаційного сумівського дому, не забув про потреби свойого членства, якщо йде про літне таборування. Як і минулого року, табор відбувався в липні ц. р. у ліску пп. Смуків, там же, де й пластовий, а навіть рівночасно, бо величина ліску дає змогу відбуватися рівночасно навіть кільком таборам. Табор тривав поверх два тижні, а взяло у ньому участь поверх сотки молодих сумівців.

При тому треба підкреслити прегарні добросусідські відносини, що існували між обома таборами, які несли собі в потребі взаємну допомогу під кожним оглядом. Шляхетний змаг між обома таборами, як теж взаємна толеранція і згідливість як учасників, так і проводу, причинилися без сумніву до високого рівня цих таборів та очевидно мали своє відповідне виховне значення, не тільки в даному моменті, але і на майбутнє.

Під час таборування сумівська молодь мала також нагоду перевести підготовку до свойого Здвигу, що відбудеться в найближчому часі в Шикаґо, а то в днях 1, 2 і 3-го вересня. Цей маніфестаційний Здвиг СУМА буде присвячений 10-літтю відновлення діяльности цієї організації на еміграції. У Здвизі візьме участь сумівська молодь не тільки з Шикаґо і найближчої околиці, але також з Дітройту, Клівленду, Мілвокі, Міннеаполіс та інших місцевостей середнього заходу ЗДА та північносхідних стейтів. В першому дні Здвигу, що відбуватиметься в новонабутому домі „СУМА" при 2457 Вест Шикаґо Евеню, після вступних формальностей та зустрічі членів Головної Управи „СУМА" з учасниками Здвигу ввечорі відбудеться Концерт у виконанні сумівців. Слідуючого дня, в неділю, 2-го вересня, після Богослужень у церквах обох обрядів, відбудеться головна частина Здвигу, у яку увійдуть попиcи з ділянки художньої самодіяльности сумівських осередків та спортові змагання у найбільшому розваговому парку Шикаґо — „Рівервю Парк".

В понеділок — 3. вересня, в домі „СУМА" — підсумки Здвигу та вкінці в годині 1-шій вполудне офіційне закриття Здвигу.

З приводу цього Здвигу буде видана окрема Пропам'ятна Книга, а з з цілого перебігу цієї імпрези буде накручений звуковий кольоровий фільм. У Здвизі візьмуть також участь три духові оркестри з Шикаґо, Дітройту та Клівленду.

В. Н.

Мілвокі, Віс.

З життя української громади.

22 квітня б. р. українська громада в Мілвокі віддала поклін Тарасові Шевченкові у 142 роковини Його народження.

Академія відбулася в залі української православної парафії, і розпочалася відспіванням американського гимну співачкою пані Марією Гузій. Заступник голови місцевої екзекутиви Українського Конґресового Комітету п. д-р Богдан Давидович відкрив академію та вітав присутніх.

Розхилилася завіса, і величня мелодія з'єднала серця присутніх в одну цілість, — коли мішаний хор співав „Заповіт". Тут треба сказати, що в Мілвокі немає жадного хору, але на заклик відділу УКК місцеві українці доброї волі з власного імпульсу, з внутрішнього гону і пієтизму до Великого Національного Поета зібрались в кількості 28 осіб і відбули лише три проби, але виконали „Заповіт" майже бездоганно. До завершення повної гармонії спричинився фортепіяновий супровід молодого пяніста п. Петра Олексюка.

Всім хористам належиться повне признання за їх добру волю і чесне виконання громадського обов'язку.

В програмі академії, крім деклямації вірша Галини Комарівни „Тарас Шевченко", яку добре виконав молодий Володимир Гарасимів та вдалого фортепіянового соло „Реве та стогне" у виконанні ще меншої Марти Тишинської, була з чуттям виведена збірна рецитація твору Володимира Самійленка „Памяти Тараса Шевченка". Рецитували панни Лариса Масенко та Ірина Пискір.

Драматична Студія осередку СУМА в Мілвокі виставила прекрасну інсценізацію в опрацюванні режисера п. Иосипа Сірого „За байраком байрак". Сценічне оформлення інсценізації та виконавці — члени Драматичної Студії пп. Константин Гарасимів, Іван Праско, Павло Олексюк та Микола Праско добре виконали своє завдання, бо були до нього добре підготовані.

В академії також приймала також участь співачка пані Марія Гузій (сопрано), яка, як завжди, з темпераментом виконала сопранове соло „За думою дума', муз. Степового, захоплюючи слухачів.

„І мене в сем'ї великій ..." так розпочав свою святочну доповідь голова екзекутиви відділу УКК п. Константин Мандзенко. Він говорив про культ Шевченка і про силу Його слова.

Доповідач сказав: „Жиймо чесно і провадьмо чесно свою роботу. Будьмо добрими і льояльними американськими громадянами, але не сміймо забувати свого роду. „Свою Україну любім во время люте"..., не відхилиймося й від жертви, бо лише тоді ми виконаєм заповіт Шевченка".

Академія закінчилася відспіванням українського національного гимну, що його виконав мішаний хор.

30 травня б. р. заходами місцевого відділу УКК в залі української гр.-католицької парафії, відбулася академія в 30 роковини трагічної смерти Головного Отамана с. п. Симона Петлюри.

На сцені, на чорному тлі задньої завіси, на підвищенні стояв портрет Головного Отамана С. Петлюри, над яким вгорі виднів золотий тризуб. Під портретом червоні маки й волошки та золотий напис: „1926—1956". Внизу, на тлі чорного підвищення стояв великий срібний меч, піднятий вістрям угору та прибраний великими червоними маками. Обабіч підвищення — живі квіти. Коли завіса розхилялась, до присутніх донеслись звуки третьої частини сонати „Ін В—Флет Мінор, Ор. 35" Шопена.

Після закінчення сонати, присутніх привітав в імені У. У. К. заст. голови відділу д-р Богдан Давидович. В дальшому виступив з короткою промовою найстарший серед тутешніх колишніх вояків, один з колишнього ближчого оточення Головного Отамана, полковник Иосиф Мандзенко, який говорив про сл. п. Симона Петлюру як про людину взагалі та зокрема як про державного мужа, подаючи також свої спогади з зустрічей з Головним Отаманом з часів визвольних змагань.

Наступними точками програми були деклямації віршів на честь Головного Отамана панни Лариси Масенко та панни Ірини Пискір, фортепіянове сольо „Думи про Україну" в виконанні п. Петра Олексюка і „Журавлі" — у виконанні мішаного хору, що цим разом нараховував лише 16 співачок і співаків.

Головну доповідь виголосив голова відділу УКК, який свою довшу промову розпочав заповітом Головного Отамана Петлюри та закликав до вшанування його пам'яті. Згадавши про переломові епохи в житті народів взагалі, зупинився зокрема на нашому національно - визвольному здвизі 1917—1910 рр.

Подавши характеристику особи С. Петлюри як людини, та згадавши про його життя та працю на національній нові, доповідач говорив про нього як про державного мужа та головного команданта збройних сил, наводячи ряд цитат із промов, розпоряджень та наказів.

„Все минається, минеться й горе нашого народу. Валились твердині, що на багнетах і тером трималися по 300 років. Христос сказав своїм учениикам: „Не вам знати час і пору, що їх Отець тримає у Своїй владі". І не нам знати, коли Україна воскресне до нового і вільного буття. Ми повинні завжди бути готові і твердо вірити у прихід того дня, і та віра потрібна особливо нам, що живемо в розсіянні, бо вона дає нам силу та оборону перед розпаччю та байдужністю і розбиттям".

Прикінці хор і присутні проспівали український національний гимн.

Прихвний.

„Жива Свобода" та інші імпрези на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — Упродовж і під кінець минулого тижня відбувся на цій оселі „Українського Народного Союзу цілий ряд культурно-розвагових імпрез, завершенням яких була „Жива Свобода" в суботу 25-го серпня, та тенісові змагання за чашу УНСоюзу в суботу й неділю 26-го серпня. Крім звичайної щотижневої програми, як вечірня ватра, фільм під вільним небом ітп., в п'ятницю перед полуднем д-р Семен Демидчук, що перебував на вакаціях на оселі, виголосив для студентів Курсів Українознавства лекцію про перших українських піонерів в Америці. Того ж дня ввечорі п. Софрон Федів висвітлив для курсантів і гостей фільм „Союзівка". В суботу перед полуднем ред. Богдан Кравців виголосив лекцію про давні мапи України. Ввечорі того ж дня відбулась „жива Свобода", на зміст якої склались читані статті і фейлєтони: І. Кедрин: Міжнародна ситуація; В. Давиденко: Похід проти „грубіянів"; Б. Кравців: На теми дня; Ікер: Галицька Клеопатра; Джозефін Гібонс: „Свобода" і „Юкрейнієн Віклі"; Квітка Стецюк: Мистецька рецензія (фейлетон); д-р Л. Луців: Франкова поема про Відного Гайнріха; В. Драган: Актуальний коментар. Вечір відкрив А. Драган, а провадив ним І. Кедрин. Після імпрези відбулась фільмована п. Федівим забава, в якій взяла участь велика кількість гостей. У неділю після полудня закінчились тенісові змагання, про які на іншому місці подане окреме звідомлення.

ОСТАННЯ НАГОДА ДОПОМОГТИ В ПЕРЕСЕЛЕНЧІЙ АКЦІЇ

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 24-го серпня, тут відбулися наради представників авторизованих урядом добровільних допомогових агенцій, в яких взяв участь теж президент ЗУАДКомітету, д-р Володимир Ґалан. Предметом нарад була справа завершення переселенщої акції на підставі вигасаючого вже швидко спеціяльного переселенчого закону. Виявляється, що ще тільки до кінця цього місяця та, в крайніх випадках, впродовж перших днів вересня державний департамент узгляднюватиме ашуранси для переселенців на підставі спеціяльного переселенчого закону, бо опісля переселення вже відбуватиметься звичайною іміграційною процедурою на базі квот і афідавітів, що вимагає багато часу та й ставить всілякі трудноці. Тому ЗУАДК звертається цією дорогою до нашого громадянства із гарячим закликом приспішити висилку ашурансів, поіменних або анонімних, для тих українців на скитанні в Европі, що ще могли б скористати з переселенчого закону. Найближчі дні — це остання нагода допомогти в переселенчій акції, отже: використаймо її!

„Правда" стверджує провал плянів хрущовської п'ятирічки

Московська „Правда" підбиваючи підсумки плянів першого півріччя шостої п'ятирічки, ухвалених на 20-ому з'їзді компартії змушена признатися, що майже в усіх галузях народного господарства намічених плянів не зреалізовано. Більшість міністерств не забезпечили виконання плянів, як по ґуртовій, так і по основних видах продукції. Це стосується, зокрема, підприємств вугільної промисловости і підприємств чорної металурґії Української ССР. Багато підприємств, особливо швацької та трикотажної промисловости, все ще випускають вироби погано оброблені і негарного вигляду. У ряді галузей народного господарства не виконано пляну збільшення виборчих потужностей (по видобутку вугілля і залізної руди, по вальцюванню, по цементі, а також по електрівнях і електросітках). Відстає будівництво зерносховищ. Будівельні організації не забезпечують і не виконують плянів в мешкальному будівництві, а також в будівництві шкіл, лікарень та інших об'єктів побутового призначення. Впровадження високопродуктивних машин і технологічних процесів та механізація трудових процесів у першому півріччі провалилися недостатніми темпами. Величезних втрат зазнає промисловість внаслідок непродуктивних витрат і псування готової продукції. — Не впрралися з своїми завданнями торговельні організації, які „часто приймають від промисловости товари, що не відповідають запитам населення." Істотні хиби відзначає також „Правда" в сільському господарстві, зокрема в тваринництві, якому бракує кормової бази, шкодить масова яловість худоби та мала ефективність її годівлі. Невеселі підсумки першого півріччя „Правда" закінчує закликом до партійних і господарських організацій — підвищувати продуктивність праці, більше використовувати внутрішні резерви, не надіючись на допомогу іззовні, і обнижувати собівартість продукції.

Уряд дбає про більшу безпеку в повітрі

Вашингтон. — Уряд почав здійснювати свої заходи в тому напрямі, щоб збільшити безпеку літаків, які знаходяться в повітрі понад американською територією. В тій цілі мають побудувати нові радарові стації й пристосувати летовища до „віку джетових літаків". На цю ціль мають видати 250 мільйонів долярів впродовж найближчих трьох років. Адміністрація Цивільної Аеронавтики повідомляє, що вже визначені місця, в яких мають стояти 200 стацій для контролі лету літаків. Вже в листопаді цього року почнуть будувати ті контрольні стації, а на весні 1957 року деякі вже будуть готові. Між першими контрактами будуть контракти про побудову 25 далекосяжних радарових стацій, з яких кожна коштуватиме від 750,000 до 1,000,000 долярів. Всіх таких стацій має бути 73. Вони мають засяг коло 100 миль. Крім того 17 летовищ мають дістати контрольні вежі; кожна з них має коштувати коло 90,000 долярів. Мають побудувати сильні радіостації на летовищах та поліпшити умови комунікації.

Фльота має бойовий літак, який летить зі швидкістю понад 1,000 миль на годину

Вашингтон. — Представник американської фльоти потвердив вістку, що випробовувано новий бойовий літак типу — „Крусейдер" F8U-1, який зстановив рекорд швидкости для американських бойових літаків, пролетівши на годину більш як 1,000 миль. Представник фльоти відмовився докладно визначити швидкість цього літака, але представник щоденника „The Los Angeles Times" Марвін Майлес твердить, що літак типу F8U-1 осягнув швидкість лету між 1,000 і 1,500 миль на годину. Цим літаком летів пілот комодор Роберт В. Виндсор. Та осяги цього американського бойового літака є трохи нижчі від світового рекорду, бо минулої весни англійський літак типу „Фейрі Дилта" осягнув був швидкість 1,132 миль на годину, що й досі є світовим рекордом.

● 872 англійських жінок і дітей перелетіли протягом семи днів із Єгипту до Англії у висліді евакуаційної акції. 30 англійок із двацятьма дітьми рішили залишитись в Єгипті, не зважаючи на небезпеку війни і її наслідки. Це, — майже виключно жінки чоловіків, які ще працюють в Єгипті.

ВСЯЧИНА

НЕ БУДУТЬ ВИТЯГАТИ КОРАБЕЛЬ „ДОРІЯ" З ДНА ОКЕАНУ

Фахівці з американської школи рятування кораблів в Бейоні, Н. Дж., заявляють, що це була б „сизифова праця", коли би хтось хотів пробувати витягнути з дна екеану італійський корабель „Андреа Дорія", який недавно затопився під час зудару зі шведським кораблем „Стокгольм". „Дорія" лежить на дні акеану 225 стіп завглибшки. З такої глибини не можна витягнути корабля, бо на одне занурення рятувковців на дно океану треба б було трьох годин, а під час того вони могли б працювати коло затопленого корабля тільки 20 хвилин, бо решту часу зуживали б на занурення і випливання на поверхню води. В 1942 році вдалося витягнути французький корабель „Нормандію" з ріки Гудсону, але той корабель був у воді тільки 40 стіп завглибшки. Праці над витягненням „Нормандії" тривали 18 місяців і коштували від 11 до 14 мільйонів долярів. В фахових колах міркують, що корабель „Андреа Дорія" навіки лежатиме в своїй могилі на дні океану коло острова Нентакет.

„КАБІНЕТ МІЛЬЙОНЕРІВ" І „БІДНІ" ДЕМОКРАТИ

Журналіст із пресового концерну „Скріпса-Говарда" Нейл МекНейл пригадує те місце з промови головного промовця на Демократичній Конвенції в Шикаґо, губернатора Френка Дж. Клемента, в якому промовець говорив про те, що Айзенгаверів кабінет — це „перший в історії ЗДА кабінет мільйонерів". МекНейл пише, що промовець напевно не бачив перед собою тих „бідних" демократів, які самі могли б оплатити всі видатки на виборчу кампанію, якби цього було треба. Між ними він називає Гарримана, сенатора Линдона Джансона, сен. Джана Ф. Кеннеді, якого батько є мільйонером, сен. Герберта Г. Лімена та інших, які також мають кваліфікації на те щоб бути членами „кабінету мільйонерів", коли б хтось дійсно на такій основі організував свій кабінет.

ЧИСЛА ГОЛОСІВ З ОКРЕМИХ СТЕЙТІВ НА КОНВЕНЦІЯХ

Демократична Номінаційна Конвенція в Шикаґо мала 1,372 голоси. Число делеґатів було далеко більше, бо деякі делеґати мали тільки по пів голосу. Коли б число населення в стейтах було однакове, то і число делеґатів було б таке саме. Та так воно не є, і тому деякі стейти мають більше голосів, а інші менше. Пересічно на кожний із 48 стейтів, дистрикт Колумбія та на території припадало б по 25 голосів, та в дійсности воно представляється так: Ню Йорк — 98 голосів, Пенсилвенія (74), Каліфорнія (68), Іллиной (64), Тексас (56), Мишиґен (44); найменше голосів мали: Зона Панамського Каналу і Дівичі острови (по 3), по шість голосів мали: Гаваї, Порто Ріко, Аляска і дистрикт Колумбія та Вермонт; по 8 голосів: обидві Дакоти і Ню Гемпшир. Таке саме відношення чисел голосів із окремих стейтів було і на Республіканській конвенції — де було 1,323 всіх голосів.

Посмертна Згадка

МАРІЯ МАЦКУЛА довголітня членка Відд. 81 УНСоюзу в Куртіс Бей, Мд., померла несподівано 9-го серпня 1956 р., проживши 84 р. Покійна родилась в селі Куропатники, пов. Рогатин, Галичина. До УНСоюзу вступила 1916 р. Полишила в смутку мужа Івана, сина Юліяна, три дочки Ольгу, Катерину, Стефанію, три внуки і двох братів Івана і Николу. Похорон відбувся 13-го серпня з погреб. заведення до Костела св. Атанасія при участі Родини і Знайомих, а відтак на Holy Cross Cemetery. — В. Ій П.!

ТАРЗАН, Ч. 3728. Висить мішком.

Попереджений інстинктом, Шіта поглянув угору саме тоді, коли цільно кинена петля зав'язалася довкола його шиї!

Тарзан піднявся вгору і, прив'язуючи линву до галузі, сіпнув кота за передні ноги.

Скочивши на землю, він швидко змайстрував мішок зі шкіри дикого кабана та линви і накинув його на голову леопарда.